

Beperkt bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek

**Brinkstraat 38 te Denekamp
gemeente Dinkelland**

Opdrachtgever

Aannemersbedrijf Niehof bv
Disseroltweg 52
7635 NG Lattrop

Projectleider
drs. E.A. Schorn

Status:

Definitief

Projectnummer

Synthegra Rapport S100325

Autorisatie

drs. E.A. Schorn (senior prospector)

Paraaf

Datum

06-01-2014

Project: Beperkt bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek,
Brinkstraat 38 te Denekamp
Projectnummer: S100325

Colofon

Opdrachtgever: Aannemersbedrijf Niehof bv
Project: Brinkstraat 38 te Denekamp
Projectnummer: S100325
Titel: Beperkt bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek, Brinkstraat 38 te Denekamp
Datum concept: 17-12-2010
Datum definitief: 06-01-2014
Projectleider: drs. E.A. Schorn
Auteurs: drs. S.M. Koeman (prospector, fysisch geograaf), drs. E.A. Schorn (senior prospector, fysisch geograaf), drs. R. Nillesen (historicus)
Tekenaar: dhr. J. Heersink (GIS/CAD-specialist)
Autorisatie: drs. E.A. Schorn (senior prospector)
Druk: Synthegra bv, Leusden
ISSN: 1874-9771

Synthegra bv

Synthegra bv, Olmenlaan 6a, NL-3833 AV Leusden
Telefoon +31 (0)88 81 81 981, Internet: www.synthegra.nl

© Synthegra bv, 2014

Project: Beperkt bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek,
Brinkstraat 38 te Denekamp
Projectnummer: S100325

INHOUD

Administratieve gegevens	4
1 Inleiding	5
1.1 Onderzoekskader	5
1.2 Onderzoeksdooel en vraagstellingen	6
1.3 Ligging en huidige situatie plangebied	7
2 Beperkt bureauonderzoek	8
2.1 Methode	8
2.2 Verwachtings- en beleidsadvieskaart	8
2.3 Historische ontwikkeling	10
2.5 Gespecificeerde archeologische verwachting	13
3 Inventariserend veldonderzoek	14
3.1 Methode	14
3.2 Beschrijving en interpretatie van de boorgegevens	14
3.3 Archeologische indicatoren	14
3.4 Archeologische interpretatie	14
4 Conclusies en aanbevelingen	16
4.1 Inleiding	16
4.2 Conclusies / beantwoording onderzoeksvragen	16
4.3 Aanbevelingen	18
5 Samenvatting	19
5.1 Inleiding	19
5.2 Specifieke archeologische verwachting bureauonderzoek	19
5.3 Archeologische interpretatie veldonderzoek	19
5.4 Aanbeveling	20
Literatuur en kaarten	21

Bijlagen:

Bijlage 1: Overzicht van de relevante geologische en archeologische tijdvakken

Bijlage 2: Boorpuntenkaart

Bijlage 3: Boorprofielen

Project: Beperkt bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek,
Brinkstraat 38 te Denekamp
Projectnummer: S100325

Administratieve gegevens

Toponiem	: Brinkstraat 38
Plaats	: Denekamp
Gemeente	: Dinkelland
Provincie	: Overijssel
Projectnummer	: S100325
Bevoegde overheid	: Gemeente Dinkelland
Opdrachtgever	: Aannemersbedrijf Niehof bv
Uitvoerende instantie	: Synthebra bv
Datum uitvoering veldwerk	: 10-12-2010
Uitvoerder veldwerk	: drs. E.A. Schorn
Onderzoeksmelding (ARCHIS)	: 44.184
Datum onderzoeksmelding	: 30-11-2010
Onderzoeksnummer (ARCHIS)	: 48.091
Kaartblad	: 29A
Periode	: Late middeleeuwen en nieuwe tijd
Oppervlakte	: Circa 450 m ²
Grondgebruik	: Tuin
Geologie	: Dekzand (Laagpakket van Wierden, Formatie van Bortel)
Geomorfologie	: Laagte in dekzandgebied
Bodem	: Verstoord
Depot	: Documentatie en vondsten zullen worden aangeleverd aan het Provinciaal Depot van Overijssel te Deventer

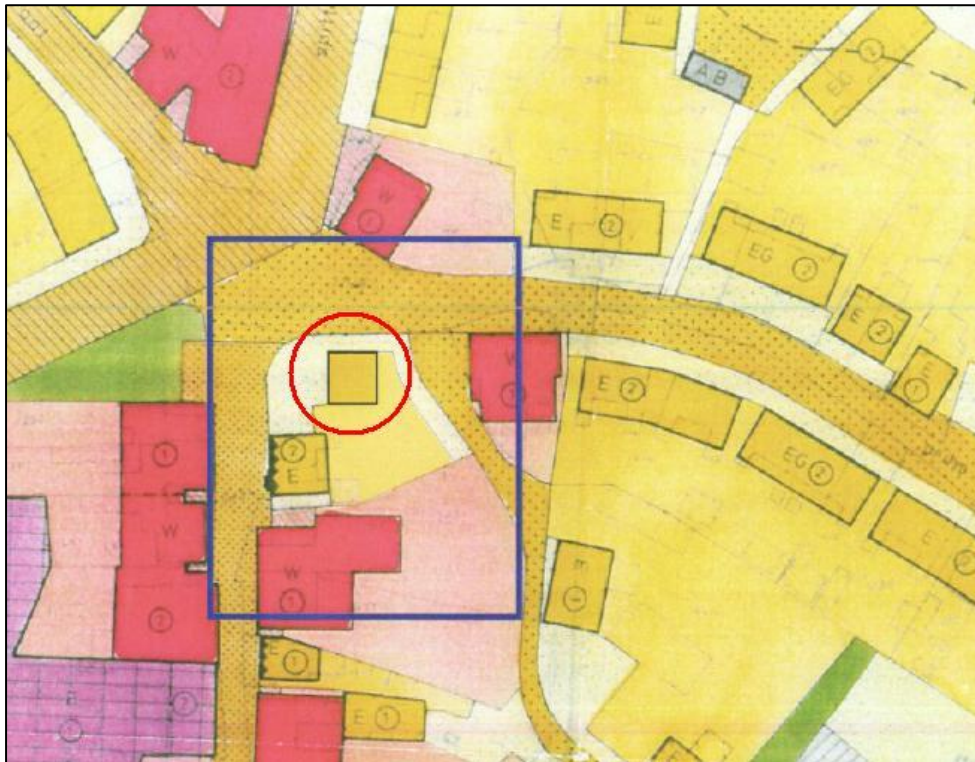
De onderzoekslocatie wordt omsloten door de volgende vier coördinaten:

Noordwest	X: 265110	Y: 488957
Noordoost	X: 265142	Y: 488957
Zuidoost	X: 265142	Y: 488938
Zuidwest	X: 265110	Y: 488938

1 Inleiding

1.1 Onderzoekskader

Synthegra heeft in opdracht van Aannemersbedrijf Niehof bv een archeologisch onderzoek uitgevoerd op een terrein aan de Brinkstraat 38 in Denekamp (afbeelding 1.2). Het onderzoek bestond uit een beperkt bureauonderzoek en een karterend booronderzoek. De aanleiding voor het onderzoek is de aanvraag van een bestemmingsplanwijziging ten behoeve van de bouw van een woning met bijgebouw (afbeelding 1.1). De diepte van de toekomstige bodemverstoring is op dit moment onbekend, maar uitgaande van de aanleg van bouwputten voor de bebouwing zal de bodem waarschijnlijk tot in het archeologische niveau worden verstoord, dat in dit gebied vanaf 30 cm beneden maaiveld verwacht kan worden.

Afbeelding 1.2: Fragment van de plankaart bestemmingsplan 'Denekamp' waarop de locatie van de toekomstige woning binnen de rode cirkel is geplaatst, aangegeven met een geel vierkant. Het bijgebouw is ten zuidoosten van de woning gepland (Bron: gemeente Dinkelland).

Door de graafwerkzaamheden die zullen gaan plaatsvinden, kunnen eventueel aanwezige archeologische waarden verloren gaan. Daarom is op basis van het Verdrag van Malta, waaruit de Wet op de Archeologische Monumentenzorg uit 2007 is voortgevloeid, voorafgaand aan de graafwerkzaamheden archeologisch onderzoek uitgevoerd. Op basis van de archeologische verwachtings- en advieskaart van de gemeente Dinkelland ligt het plangebied binnen de historische kern van Denekamp.¹ Hiervoor geldt dat archeologisch onderzoek noodzakelijk is voor plangebieden groter dan 100 m² en bij bodemingrepen dieper dan 50 cm beneden maaiveld. De regio-archeoloog, dhr. H. Oude Rengerink, heeft aangegeven dat inderdaad onderzoek nodig is. Dit dient te bestaan uit een verkennend booronderzoek van 5 boringen ter plaatse van het nieuwbouwwak. Op de locatie heeft in het begin van de 19^e eeuw een huis gestaan. Nadere gegevens over de oudere bebouwing moeten in een beperkt bureauonderzoek worden opgenomen. Volgens de

¹ Scholte Lubberink 2007. RAAP-rapport 1557, atlasbijlage.

Project: Beperkt bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek,
Brinkstraat 38 te Denekamp
Projectnummer: S100325

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.2², dient in het bureauonderzoek een gespecificeerd verwachtingsmodel te worden opgesteld. Aangezien de gemeente slechts een beperkt bureauonderzoek vraagt, zal de verwachtings- en advieskaart (met bijbehorende toelichting) van de gemeente Dinkelland als verwachtingsmodel worden gebruikt. Het booronderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.2 en de Leidraad Inventariserend Veldonderzoek.³ Het veldwerk is uitgevoerd op 10 december 2010.

De bevoegde overheid, de gemeente Dinkelland, zal de resultaten van het onderzoek toetsen en een selectiebesluit nemen.

1.2 Onderzoeksdoel en vraagstellingen

Het doel van het beperkte bureauonderzoek is om een verwachting op te stellen met betrekking tot historische bebouwing/ondergrondse bouwhistorische resten op de locatie aan de hand historische bronnen.

De gemeente heeft een verkennend booronderzoek van 5 boringen geadviseerd (zie vorige paragraaf). Aangezien het plangebied (de bouwkaai) met een oppervlakte van circa 450 m² relatief klein is, kan het booronderzoek volgens de Leidraad Inventariserend Veldonderzoek als een karterend booronderzoek worden beschouwd. Het doel van het karterend booronderzoek is het toetsen van het opgestelde verwachtingsmodel door de intactheid van de bodemopbouw vast te stellen en de eventueel aanwezige archeologische resten en/of vindplaatsen te inventariseren.

De volgende onderzoeksvragen zullen worden beantwoord:

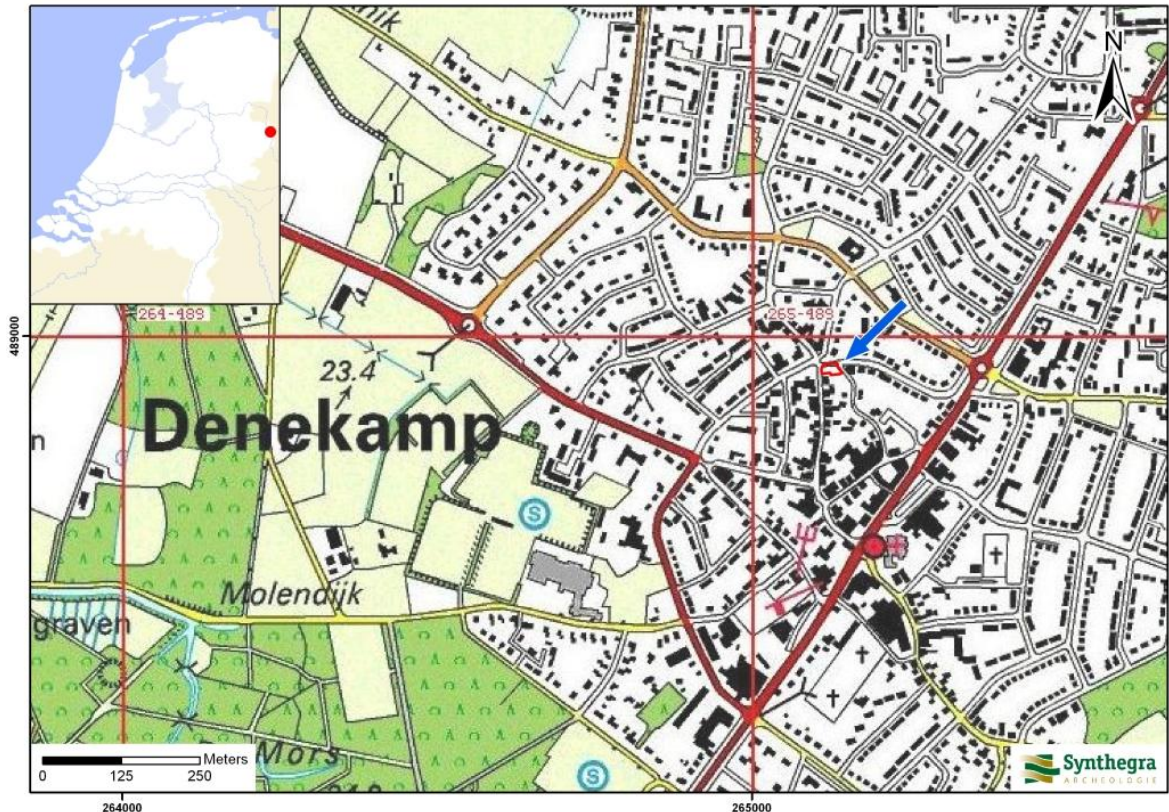
- Wat is de opbouw van de ondergrond en is het bodemprofiel intact?
- Zijn in het plangebied archeologische vindplaatsen aanwezig?
- Wat is te zeggen over de horizontale en verticale verspreiding van de archeologische waarden?
- Wat is de vermoedelijke aard en datering van de archeologische resten?
- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische resten bedreigd door de voorgenomen ontwikkeling van het gebied?

² SIKB 2010.

³ SIKB 2006b.

1.3 Ligging en huidige situatie plangebied

Het plangebied (de bouwkaavel) is circa 450 m² groot en ligt aan de Brinkstraat 38 in Denekamp (afbeelding 1.2). De oppervlakte van de woning met het bijgebouw zal ongeveer 120 m² bedragen. Het terrein wordt in het westen begrensd door de Brinkstraat, in het noorden door de Prins Hendrikstraat, in het oosten door een verbindingsweg tussen de Prins Hendrikstraat en de Vledderstraat en in het zuiden door een woning met bijbehorende tuin. Op dit moment is het plangebied onbebouwd en in gebruik als tuin. Het maaiveld ligt op circa 24,6 m +NAP (Normaal Amsterdams Peil).⁴

Afbeelding 1.2: Het plangebied op de Topografische Kaart van Nederland 1:25.000 aangegeven met het rode kader bij de blauwe pijl (Bron: TOP25raster 1998. Topografische Dienst Nederland).

⁴ Hoogteligging van het plangebied op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) in m NAP geraadpleegd op www.ahn.nl

2 Beperkt bureauonderzoek

2.1 Methode

De verwachtings- en advieskaart van de gemeente Dinkelland zal als verwachtingsmodel worden gebruikt. Dit verwachtingsmodel zal door middel van historisch onderzoek worden aangevuld met betrekking tot de historische bebouwing in het plangebied.

2.2 Verwachtings- en beleidsadvieskaart

Op de verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Dinkelland ligt het plangebied in de historische kern van Denekamp (afbeelding 2.1). De begrenzing van de historische kernen is gebaseerd op de kadastrale minuut uit omstreeks 1832.⁵ De archeologische verwachting voor deze kernen is hoog tot zeer hoog. Door een eeuwenlange, intensieve bewoning is in de historische kernen sprake van een dichte accumulatie van archeologische resten.

Daarnaast valt het plangebied binnen een zogenaamde bufferzone (afbeelding 2.1, rode cirkel). Uit historische bronnen zijn de locaties bekend van oude (van oorsprong middeleeuwse) erven, adellijke huizen en watermolens. Rondom deze elementen zijn op de verwachtingskaart bufferzones aangegeven. Binnen deze bufferzones geldt een hoge archeologische verwachting voor archeologische resten uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd.

⁵ Scholte Lubberink 2007, 4.

Project: Beperkt bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek,
Brinkstraat 38 te Denekamp

Projectnummer: S100325

geomorfologie

dekzandlandschap

dekzandhoogten en -ruggen

beekdalen en overige laagten

historische kern

erf

bufferzone rond erf, adellijk huis of watermolen

verstoring

verwachting

Hoog voor archeologische resten uit alle perioden. Archeologische resten vlak onder het maaiveld en daardoor kwetsbaar voor bodemingrepen. Archeologische resten hierdoor vaak minder goed geconserveerd.

Laag voor archeologische resten uit alle perioden. Hoofdzakelijk archeologische resten die in verband staan met beekdalgebonden activiteiten, zoals bruggen, voordes, watermolens etc. en mogelijk archeologische resten, bijvoorbeeld afvalplaatsen, die in verband staan met bewoning op nabij gelegen, hoge gronden. Verder diverse categorieën losse vondsten.

hoog voor archeologische resten uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd, die in verband staan met bewoning in een historische kern.

n.v.t.

hoog voor archeologische resten uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd.

geen

Afbeelding 2.1: Ligging van het plangebied op de archeologische verwachtings- en advieskaart schaal 1:10.000 van de gemeente Dinkelland, aangegeven met het blauwe kader (Bron: Scholte Lubberink 2007. RAAP-rapport 1557, atlasbijlage).

2.3 Historische ontwikkeling

Voor de historische ontwikkeling is historisch kaartmateriaal en relevante achtergrondliteratuur geraadpleegd, dat in onderstaande paragraaf is weergegeven.

Het dorp Denekamp is ontstaan bij een voornaam en van oorsprong vroegmiddeleeuwse hof. De hof Denekamp of Scholtenhof was in de middeleeuwen in het bezit van het Westfaalse stift Metelen, dat de hof vermoedelijk reeds in de vroege middeleeuwen had verworven. Anders dan bij de hof Ootmarsum behoorden bij de hof Denekamp vermoedelijk geen onderhorige boerderijen. Over een domaniale functie van de hof Denekamp is niets bekend. De hof lag tot in de 19^e eeuw aan de oostzijde van de dorpskern ten noorden van de latere Wilhelminastraat. Op basis van archeologische vondsten uit de Karolingische tijd op de Klokkenberg moet de voorganger van de hof mogelijk daar gezocht worden. Vondsten uit de late middeleeuwen uit het gebied tussen de Mr. Dingeldeinstraat en de Mr. Berninkstraat tonen aan dat de hof in die tijd reeds in de richting van zijn uit historische bronnen bekende locatie was opgeschoven. In de eerste helft van de Late Middeleeuwen was er nog geen sprake van een dorp Denekamp. In het zuiden van het latere dorp lag de hof en in het noorden rond de latere Brink lagen drie, grote boerenerven: Aarnink, Gervelink en Luinink. Ten westen en ten oosten van het latere dorp bevonden zich de oude erven Broekhuis en Weerink. Rond deze oude boerderijen lagen op hoge dekzandruggen aan de rand van het Dinkeldal uitgestrekte akkercomplexen, waar de boeren van deze erven hun gewassen verbouwden. Tussen 1250 en 1300 werd ten noorden van en vermoedelijk op grond van de hof Denekamp de St. Nicolaaskerk gebouwd. Na de bouw van de kerk ontstond geleidelijk een kleine dorpskern, doordat kerkelijke functionarissen, herbergiers, ambachtslieden en eventueel winkeliers zich op de van de hof Denekamp afgesplitste percelen vestigden. Vermoedelijk moet het oudste deel van het dorp Denekamp rond het voormalige kerkhof om de St. Nicolaaskerk gezocht worden. Over de verdere ontwikkeling van het dorp in de late middeleeuwen is weinig bekend.⁶

Op de kaart uit circa 1773-1794 (afbeelding 2.2), waarop de dorpskern gedetailleerd is afgebeeld, is de dichte bebouwing nabij het kerkhof goed te zien. Vanuit de oudste kern bij het kerkhof zal de bebouwing van het dorp zich geleidelijk hebben uitgebreid langs de Grotestraat, de Vledderstraat, de Brinkstraat in het noorden en langs de Wilhelminastraat in het zuiden.⁷ Het plangebied bevindt zich in het noordelijke deel van het dorp, dat in de 18^e eeuw ook al gekenmerkt wordt door een dichte bebouwing en relatief brede (maar onverharde) wegen. Binnen het plangebied is bebouwing aanwezig, waarschijnlijk een woonhuis. Het gebouw bevindt zich in het noordwestelijke deel van het plangebied, direct aan de straat. Waarschijnlijk bevindt zich in het oostelijke deel van het plangebied eveneens een (deel van een) gebouw.

Op het minuutplan uit het begin van de 19^e eeuw (afbeelding 2.3)⁸ is duidelijk te zien dat er bebouwing binnen het plangebied aanwezig is en dat deze bebouwing grotendeels binnen het geplande hoofdgebouw heeft gelegen (bijlage 2). Uit de gegevens van de Oorspronkelijke Aanwijzende Tafels (OAT)⁹ behorende bij het minuutplan blijkt dat het gaat om een woning. Deze woning bevindt zich ongeveer op dezelfde locatie in het plangebied als het gebouw op de kaart uit de 18^e eeuw (afbeelding 2.2), wat betekent dat binnen het plangebied weinig verandering heeft plaatsgevonden. In het oostelijke deel van het plangebied is geen bebouwing (meer) aanwezig.

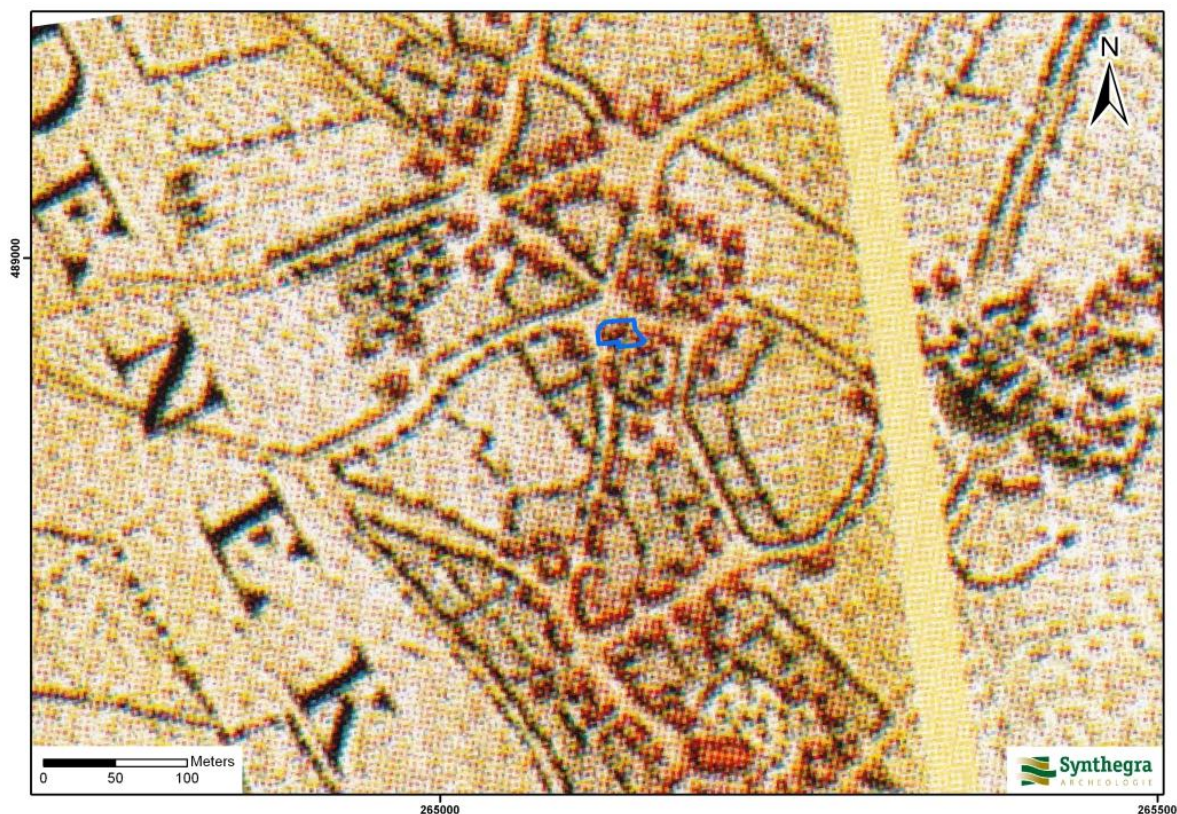
⁶ Scholte Lubberink 2007.

⁷ Idem.

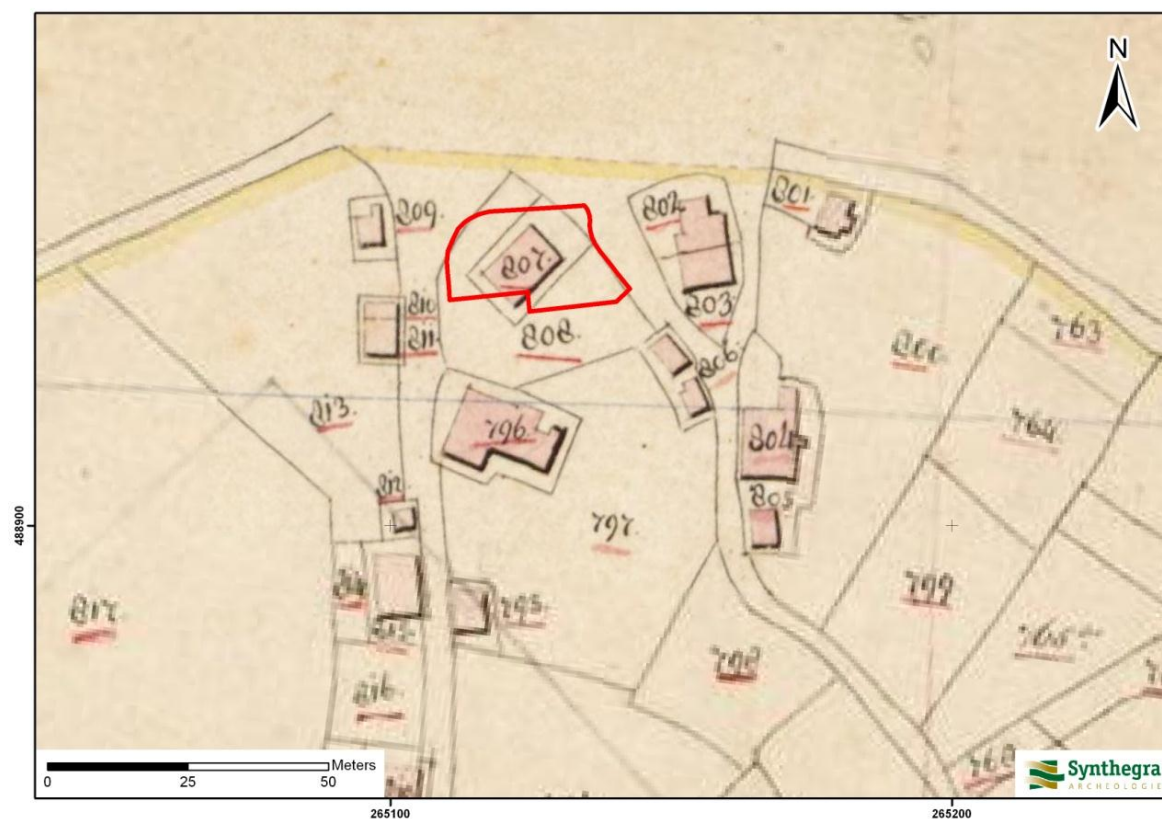
⁸ www.watwaswaar.nl Gemeente Denekamp, sectie G, blad 6. Minuutplannen zijn de oorspronkelijke kadastrale kaarten die zijn vervaardigd vanaf 1811 en 1812 in navolging van de Fransen o.l.v. Napoleon Bonaparte. Het zijn grondbeschrijvingen (kadasters) van de gemeenten met hierop aangegeven de percelen, perceelnummers en gebouwen.

⁹ OAT = Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel. Dit is een register uit 1832 waarin diverse gegevens in vermeld staan die betrekking hebben op de betreffende percelen, zoals de eigenaar, beroep en woonplaats, alsmede het grondgebruik en de oppervlakte.

Project: Beperkt bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek,
Brinkstraat 38 te Denekamp
Projectnummer: S100325

Afbeelding 2.2: Ligging van het plangebied op de kaart uit circa 1773-1794, aangegeven met het blauwe

kader. (Bron: Heveskes Uitgevers 2003, blad 56).

Afbeelding 2.3: Ligging van het plangebied op het minuutplan uit het begin van de 19^e eeuw, aangegeven met het rode kader (Bron: www.watwaswaar.nl).

Afbeelding 2.4: Ligging van het plangebied op de kaart uit 1906, aangegeven met het rode kader (Bron: Uitgeverij Nieuwland 2005, Overijssel, blad 362).

Op de kaart uit 1906 (afbeelding 2.4) is nog altijd bebouwing binnen het plangebied aanwezig. Deze bevindt zich in het westelijke deel en lijkt ten opzichte van het minuutplan (afbeelding 2.6) in westelijke richting verplaatst. In het oosten van het plangebied is geen bebouwing aanwezig. De straat ten westen van het plangebied is verhard, de overige straten nog niet. De ligging van de straten komt in grote lijnen overeen met eerder kaartmateriaal (afbeeldingen 2.2 en 2.3), zij het dat de straten op deze kaart breder zijn.

Denekamp maakte met name in de tweede helft van de 20^e eeuw een snelle ontwikkeling door waarbij het dorp zich in snel tempo uitbreidde in het omliggende agrarische gebied. Hierdoor raakten grote voormalig akkercomplexen, zoals de Dorper Esch, de Kerker Esch, de Klokkenberg, de Weerink Esch, de Veldkamp en de Borchert, bebouwd.¹⁰

Bodemverstoring

Binnen het plangebied zijn geen bodemverontreinigingen, saneringen of ondergrondse olietanks, benzinepompinstallaties en dergelijke bekend waardoor archeologische resten mogelijk verloren zijn gegaan.¹¹

¹⁰ Scholte Lubberink 2007.

¹¹ www.bodemloket.nl

2.5 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van bovenstaand beperkte bureauonderzoek is voor het plangebied een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld, waarvan de essentie is weergegeven in tabel 2.1.

Het plangebied ligt in een dekzandgebied dat wordt doorsneden door (beek)dalen. Het wordt gekenmerkt door een afwisseling van dekzandruggen, vlakten en laagten.

Over de verwachting van oudere archeologische nederzittingsresten uit het neolithicum tot en met de Romeinse tijd wordt binnen de historische kern geen uitspraak gedaan. De kans is groot dat eventueel aanwezige archeologische resten uit de steentijd en de prehistorie door bebouwing uit de nieuwe tijd en mogelijk de vroege tot late middeleeuwen al verloren zijn gegaan. Bovendien lijkt het plangebied op basis van een vergelijking van de verwachtingskaart en het AHN¹² in een laagte te liggen, waarvoor een lage archeologische verwachting geldt. De verwachting voor nederzittingsresten uit het neolithicum tot en met de Romeinse tijd wordt daarom op laag gesteld.

Op basis van de archeologische verwachtings- en advieskaart van de gemeente Dinkelland en het ontstaan van Denekamp in de vroege middeleeuwen geldt voor het plangebied een hoge tot zeer hoge verwachting voor bewoningsresten uit de vroege tot late middeleeuwen en de nieuwe tijd. Uit het bestudeerde historische kaartmateriaal blijkt dat het plangebied in de late 18^e eeuw bebouwd is. De bebouwing bevindt zich in die periode in de noordwestelijke hoek van het plangebied, en waarschijnlijk ook in de zuidoostelijke hoek. In de eerste helft van de 19^e eeuw is eveneens bebouwing binnen het plangebied aanwezig. Deze bebouwing bevindt zich op ongeveer dezelfde locatie, zodat het aannemelijk is dat deze bebouwing in de tussenliggende periode niet gewijzigd is. Aan het begin van de 20^e eeuw lijkt de bebouwing westwaarts te zijn verplaatst, zodat het mogelijk gaat om nieuwe bebouwing. In dat geval is de eerdere bebouwing waarschijnlijk in de latere 19^e eeuw gesloopt en vervangen voor de bebouwing die aan het begin van de 20^e eeuw aanwezig is binnen het plangebied.

Periode	Verwachting	Verwachte kenmerken vindplaats	Diepteligging sporen
laat-paleolithicum – mesolithicum	laag	Bewoningssporen, tijdelijke kampementen: vuursteen artefacten, haardkuilen	n.v.t.
neolithicum – Romeinse tijd	laag	Nederzetting: cultuurlaag, fragmenten aardewerk, natuursteen, gebruiksvoorwerpen	n.v.t.
vroege tot late middeleeuwen	hoog	Nederzetting: cultuurlaag, fragmenten aardewerk, natuursteen, muurwerk, fundamente, gebruiksvoorwerpen	Vanaf maaiveld tot diep in de C-horizont
nieuwe tijd	zeer hoog		

Tabel 2.1: Archeologische verwachting per periode.

¹² www.ahn.nl

3 Inventariserend veldonderzoek

3.1 Methode

Op basis van het gespecificeerde verwachtingsmodel uit het bureauonderzoek is aan de hand van de Leidraad Inventariserend Veldonderzoek¹³ een karterend booronderzoek met een boordichtheid van ten minste 10 boringen per hectare uitgevoerd. Aangezien het plangebied circa 450 m² groot is, zijn in totaal 5 boringen gezet, wat het minimum aantal is voor kleine plangebieden. Hiermee is het onderzoek zowel karterend voor vuursteenvindplaatsen uit de steentijd als voor nederzettingsresten uit de latere perioden. Vanwege het geringe oppervlak en de terreinomstandigheden (bebouwing, verhardingen, begroeiing etc.) zijn de boringen zo gelijkmatig mogelijk over het plangebied verdeeld. De exacte boorlocaties zijn ingemeten met een meetlint.

Er is geboord met een Edelmanboor met een diameter van 15 cm. De boringen zijn uitgevoerd tot minimaal 25 cm in de C-horizont. Het opgeboorde sediment is gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 4 x 4 mm en/of verbrokken en versneden en geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. De boringen zijn lithologisch beschreven conform de NEN 5104¹⁴ en bodemkundig¹⁵ geïnterpreteerd.

3.2 Beschrijving en interpretatie van de boorgegevens

De locaties van de boringen staan in bijlage 2 en de boorprofielen in bijlage 3. In het terrein zijn geen hoogteverschillen waargenomen. Het terrein is dus relatief vlak. Het plangebied is in gebruik als tuin, waar bouw materiaal ligt opgeslagen, een klein schuurtje staat en enkele verharde paden aanwezig zijn. Ten tijde van het booronderzoek was de bodem bedekt door een sneeuwlaag. De boringen 1-3 zijn uitgevoerd waar het hoofdgebouw is gepland en de boringen 4 en 5 zijn uitgevoerd in de zone waar een bijgebouw is gepland.

De ondergrond bestaat uit matig grof tot zeer grof zand dat scherp aanvoelt en matig tot slecht is gesorteerd. Dit zand is geïnterpreteerd als een fluvioperiglaciale afzetting behorende tot de Formatie van Boxtel (bijlage 1). Voor alle boringen, behalve boring 4, geldt dat de bovengrond, bestaande uit een 80-110 cm dik pakket voornamelijk matig grof zand met baksteenresten, is verstoord dan wel vergraven. De verstoring is te herkennen aan de gevlektheid van de grond bestaande uit bruin humeus zand en geel zand. In boring 4 bestaat de bovengrond mogelijk uit een 75 cm dik zandig plaggendek, waaronder in het matig grove zand van de fluvioperiglaciale afzettingen nog een dunnen BC-horizont aanwezig is. Het wordt betwijfeld of hier werkelijk sprake is van een plaggendek, mogelijk is ook hier de bodem verstoord. Er is geen dekzand en geen intact bodemprofiel aangetroffen in het plangebied.

De boringen 1 tot en met 3 liggen binnen het voormalige huis zoals dit is aangegeven op het minuutplan (afbeelding 2.3). Hier is de bodem tot een diepte van 95 cm beneden maaiveld verstoord.

3.3 Archeologische indicatoren

Bij de controle van het opgeboorde bodemmateriaal zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats. Wel zijn er baksteenresten aangetroffen die dateren uit de 19^e tot en met 20^e eeuw en waarschijnlijk zijn achtergebleven na de sloop van de voormalige bebouwing.

3.4 Archeologische interpretatie

¹³ SIKB 2006b.

¹⁴ Nederlands Normalisatie-instituut 1989.

¹⁵ De Bakker en Schelling 1989.

Project: Beperkt bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek,
Brinkstraat 38 te Denekamp
Projectnummer: S100325

In het plangebied is geen dekzand aangetroffen en is de bodem in de onderzochte delen vrijwel geheel verstoord tot een diepte van maximaal 100 cm beneden maaiveld, waaronder matig grof zand is aangetroffen van fluvioperiglaciale oorsprong. Er is geen intact bodemprofiel aangetroffen. Vuursteenvindplaatsen bestaan voornamelijk uit strooiing van fragmenten vuursteen en ondiepe grondsporen, zoals haardkuilen, in de bovengrond van de oorspronkelijke podzolgrond. Aangezien de bodem is verstoord, zijn eventueel aanwezige vuursteenvindplaatsen verloren gegaan. De lage verwachting voor vuursteenvindplaatsen uit het laat-paleolithicum en mesolithicum kan daarom worden gehandhaafd.

Nederzettingsresten uit het neolithicum tot en met de nieuwe tijd bestaan niet alleen uit fragmenten aardewerk, maar ook uit diepere sporen zoals paalgaten en afvalkuilen. Deze sporen kunnen tot in de C-horizont reiken en zijn mogelijk nog intact. Tijdens het booronderzoek is vastgesteld dat de bodem tot een diepte van 100 cm beneden maaiveld is verstoord en dat het aanwezige baksteen afkomstig is van de sloop van de voormalige gebouwen binnen het plangebied. Daarnaast zijn er geen archeologische resten of indicatoren aangetroffen, die wijzen op de aanwezigheid een vindplaats uit deze periode. Daarom kan de lage verwachting om archeologische waarden uit de perioden neolithicum tot en met de Romeinse tijd aan te treffen worden gehandhaafd en kan de hoge verwachting voor de vroege tot late middeleeuwen en de zeer hoge verwachting voor de nieuwe tijd naar laag worden bijgesteld.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Inleiding

Het doel van het archeologisch bureauonderzoek was het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied. Voor het plangebied gold op basis van het bureauonderzoek een lage verwachting voor zowel vuursteenvindplaatsen uit het laat-paleolithicum en mesolithicum als voor nederzettingsresten uit het neolithicum tot en met de Romeinse tijd. Voor de vroege tot late middeleeuwen gold een hoge verwachting en voor de nieuwe tijd gold een zeer hoge verwachting om nederzettingsresten aan te treffen. Het doel van het inventariserend veldonderzoek was om deze verwachting te toetsen.

4.2 Conclusies / beantwoording onderzoeksvragen

- *Wat is de opbouw van de ondergrond en is het bodemprofiel intact?*
De ondergrond bestaat uit matig grof tot zeer grof zand dat scherp aanvoelt en matig tot slecht is gesorteerd. Dit zand is geïnterpreteerd als een fluvioperiglaciale afzetting behorende tot de Formatie van Boxtel (bijlage 1). Voor alle boringen, behalve boring 4, geldt dat de bovengrond, bestaande uit een 80-110 cm dik pakket voornamelijk matig grof zand met baksteenresten, is verstoord dan wel vergraven. De verstoring is te herkennen aan de gevlektheid van de grond bestaande uit bruin humeus zand en geel zand. In boring 4 bestaat de bovengrond mogelijk uit een 75 cm dik zandig plaggendek, waaronder in het matig grove zand van de fluvioperiglaciale afzettingen nog een dunnen BC-horizont aanwezig is. Het wordt betwijfeld of hier werkelijk sprake is van een plaggendek, mogelijk is ook hier de bodem verstoord. Er is geen dekzand en geen intact bodemprofiel aangetroffen in het plangebied.

- *Zijn in het plangebied archeologische vindplaatsen aanwezig?*
In geen van de boringen zijn indicatoren aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats. Daarnaast bleek de bodem door de sloop van de voormalige bebouwing tot een diepte van 100 cm beneden maaiveld te zijn verstoord. De kans dat binnen het plangebied een archeologische vindplaats aanwezig is, wordt daarom klein geacht.

Op grond van de beantwoording van de bovenstaande vraag zijn de twee onderstaande onderzoeksvragen niet meer van toepassing.

- *Wat is te zeggen over de horizontale en verticale verspreiding van de archeologische waarden?*
- *Wat is de vermoedelijke aard en datering van de archeologische resten?*
- *In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische resten bedreigd door de voorgenomen ontwikkeling van het gebied?*
De verwachting is dat binnen het plangebied geen archeologische resten in situ aanwezig zijn, waardoor ook geen archeologische resten worden bedreigd door de voorgenomen ontwikkeling van het gebied.

Op grond van de resultaten van het veldonderzoek kan de lage verwachting voor vuursteenvindplaatsen uit het laat-paleolithicum en mesolithicum en de lage verwachting om archeologische waarden uit de perioden neolithicum tot en met de Romeinse tijd aan te treffen worden gehandhaafd en kan de hoge verwachting voor de vroege tot late middeleeuwen en de zeer hoge verwachting voor de nieuwe tijd naar laag worden bijgesteld.

Project: Beperkt bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek,
Brinkstraat 38 te Denekamp
Projectnummer: S100325

Project: Beperkt bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek,
Brinkstraat 38 te Denekamp
Projectnummer: S100325

4.3 Aanbevelingen

Op grond van de resultaten van het onderzoek wordt voor het plangebied geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Bovenstaand advies vormt een zogenaamd selectieadvies. Met nadruk willen wij de opdrachtgever erop wijzen dat dit selectieadvies nog niet betekent dat al bodemverstorende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen. De resultaten van dit onderzoek zullen namelijk eerst moeten worden beoordeeld door de bevoegde overheid (gemeente Dinkelland), die vervolgens een selectiebesluit neemt.

Er is geprobeerd een zo gefundeerd mogelijk advies te geven op grond van de gebruikte onderzoeksmethoden. De aanwezigheid van archeologische sporen of resten in het plangebied kan nooit volledig worden uitgesloten. Synthegra wil de opdrachtgever er daarom op wijzen dat, mochten tijdens de geplande werkzaamheden archeologische waarden worden aangetroffen, conform artikel 53 van de Monumentenwet uit 1988 (herzien in 2007) een meldingsplicht geldt bij de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap of bij de hem vertegenwoordigende bevoegde overheid, de gemeente Dinkelland.

5 Samenvatting

5.1 Inleiding

Synthegra heeft in opdracht van Aannemersbedrijf Niehof bv een archeologisch onderzoek uitgevoerd op een terrein aan de Brinkstraat 38 in Denekamp (afbeelding 1.2). Het onderzoek bestond uit een beperkt bureauonderzoek en een karterend booronderzoek. De aanleiding voor het onderzoek is de aanvraag van een bestemmingsplanwijziging ten behoeve van de bouw van een woning met bijgebouw (afbeelding 1.1).

5.2 Specifieke archeologische verwachting bureauonderzoek

Op basis van het beperkte bureauonderzoek is voor het plangebied een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld, waarvan de essentie is weergegeven in tabel 5.1.

Periode	Verwachting	Verwachte kenmerken vindplaats	Diepteligging sporen
laat-paleolithicum – mesolithicum	laag	Bewoningssporen, tijdelijke kampementen: vuursteen artefacten, haardkuilen	n.v.t.
neolithicum – Romeinse tijd	laag	Nederzetting: cultuurlaag, fragmenten aardewerk, natuursteen, gebruiksvoorwerpen	n.v.t.
vroege tot late middeleeuwen	hoog	Nederzetting: cultuurlaag, fragmenten aardewerk, natuursteen, muurwerk, fundamente, gebruiksvoorwerpen	Vanaf maaiveld tot diep in de C-horizont
nieuwe tijd	zeer hoog		

Tabel 2.1: Archeologische verwachting per periode.

5.3 Archeologische interpretatie veldonderzoek

In het plangebied is geen dekzand aangetroffen en is de bodem in de onderzochte delen vrijwel geheel verstoord tot een diepte van maximaal 100 cm beneden maaiveld, waaronder matig grof zand is aangetroffen van fluvioperiglaciale oorsprong. Er is geen intact bodemprofiel aangetroffen. Vuursteenvindplaatsen bestaan voornamelijk uit strooiing van fragmenten vuursteen en ondiepe grondsporen, zoals haardkuilen, in de bovengrond van de oorspronkelijke podzolgrond. Aangezien de bodem is verstoord, zijn eventueel aanwezige vuursteenvindplaatsen verloren gegaan. De lage verwachting voor vuursteenvindplaatsen uit het laat-paleolithicum en mesolithicum kan daarom worden gehandhaafd.

Nederzettingsresten uit het neolithicum tot en met de nieuwe tijd bestaan niet alleen uit fragmenten aardewerk, maar ook uit diepere sporen zoals paalgaten en afvalkuilen. Deze sporen kunnen tot in de C-horizont reiken en zijn mogelijk nog intact. Tijdens het booronderzoek is vastgesteld dat de bodem tot een diepte van 100 cm beneden maaiveld is verstoord en dat het aanwezige baksteen afkomstig is van de sloop van de voormalige gebouwen binnen het plangebied. Daarnaast zijn er geen archeologische resten of indicatoren aangetroffen, die wijzen op de aanwezigheid een vindplaats uit deze periode. Daarom kan de lage verwachting om archeologische waarden uit de perioden neolithicum tot en met de Romeinse tijd aan te treffen worden gehandhaafd en kan de hoge verwachting voor de vroege tot late middeleeuwen en de zeer hoge verwachting voor de nieuwe tijd naar laag worden bijgesteld.

Project: Beperkt bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek,
Brinkstraat 38 te Denekamp
Projectnummer: S100325

5.4 Aanbeveling

Op grond van de resultaten van het onderzoek wordt voor het plangebied geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Project: Beperkt bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek,
Brinkstraat 38 te Denekamp
Projectnummer: S100325

Literatuur en kaarten

Literatuur

Bakker, H. de en J. Schelling, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland, de hogere niveaus*. Staring Centrum, Wageningen.

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989: *NEN 5104 Geotechniek - Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.

Scholte Lubberink, H.B.G., 2007: *Gemeente Dinkelland, archeologische verwachtings- en advieskaart*. RAAP-Rapport 1557, Weesp.

Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, 2006a: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.1*. SIKB, Gouda.

Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, 2006b: *Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek (aanvulling op de KNA 3.1)*. SIKB, Gouda.

Kaarten

Heveskes Uitgevers, 2003: *De Hottinger-Atlas van Noord- en Oost-Nederland 1773-1794*, Groningen.

Uitgeverij Nieuwland, 2005: *Grote Historische Atlas van Overijssel, circa 1905, schaal 1:25.000*. Tilburg.

Internet (geraadpleegd december 2010)

www.archis2.archis.nl

www.ahn.nl

www.bodemloket.nl

www.dinoloket.nl

www.watwaswaar.nl

Bijlagen:

**Bijlage 1: Overzicht van relevante geologische en archeologische
 tijdvakken**

Overzicht geologische en archeologische tijdvakken

Ouderdom in jaren	Chronostratigrafie						MIS	Lithostratigrafie				
11.755 12.745 13.675 14.025 15.700 29.000 50.000 75.000 115.000 130.000 370.000 410.000 475.000 850.000 2.600.000	Kwartair	Pleistocene	Laat	Laat	Weichselien (ijstijd)	Holoceen		1	Formaties: Naaldwijk (marien), Nieuwkoop (veen), Echteld (fluviaal)		Formatie van Beegden	
						Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)	Late Dryas (koud)	2	Formatie van Kreftenheye			
							Allerød (warm)					
							Vroege Dryas (koud)					
							Bølling (warm)					
							Laat-Pleniglaciaal					3
						Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	Midden-Pleniglaciaal					
							Vroeg-Pleniglaciaal	4				
							Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)	5a				
						5b						
						5c						
						5d						
						Eemien (warme periode)		5e				Eem Formatie
												Formatie van Drente
		Saalien (ijstijd)		6	Formatie van Urk							
		Holsteinien (warme periode)										
		Elsterien (ijstijd)										
Cromerien (warme periode)			Formatie van Sterksel									
Pre-Cromerien												

Cal. jaren v/n Chr.	¹⁴ C jaren	Chronostratigrafie		Pollen zones	Vegetatie	Archeologische perioden
1950	0	Laat	Subatlanticum koeler vochtiger	Vb2	Loofbos eik en hazelaar overheersen haagbeuk veel cultuurplanten rogge, boekweit, korenbloem	Nieuwe tijd
-1500				Vb1		Middeleeuwen
-450				Va		Romeinse tijd
0		Midden	Subboreaal koeler droger	IVb	Loofbos eik en hazelaar overheersen beuk > 1% invloed landbouw (granen)	IJzertijd
-12				IVa		Bronstijd
-800	815					
-2000	2650	Holoceen	Atlanticum warm vochtig	III	Loofbos eik, els en hazelaar overheersen in zuiden speelt linde een grote rol	Neolithicum
3755	5000					
-4900						
-5300		Vroeg	Boreaal warmer	II	den overheerst hazelaar, eik, iep, linde, es	Mesolithicum
7020	8000					
-8240	9000					
-8800		Vroeg	Preboreaal warmer	I	eerst berk en later den overheersend	
11.755	10.150					
12.745	10.800					
13.675	11.800	Laat-Pleistoceen	Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)	LW III	parklandschap	Laat-Paleolithicum
14.025	12.000			LW II	dennen- en berkenbossen	
15.700	13.000			LW I	open parklandschap	
-35.000					open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
75.000		Weichselien (ijstijd)	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)		perioden met een poolwoestijn en perioden met een toendra	Midden-Paleolithicum
115.000			Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)		perioden met bos en perioden met een subarctisch open landschap	
130.000			Eemien (warme periode)		loofbos	
-300.000		Midden-Pleistoceen	Saalien (ijstijd)			Vroeg-Paleolithicum

Chronostratigrafie voor Noordwest-Europa volgens Zagwijn (1974), Vandenberghe (1985) en De Mulder *et al.* (2003). Lithostratigrafie volgens De Mulder *et al.* (2003). Mariene isotoop stadium (MIS) volgens Bassinot *et al.* (1994). Atmosferische data volgens Stuiver *et al.* (1998). Zuurstofisotoop calibratie (OxCal) versie 3.9 Bronk Ramsey (2003), toegepast op het Laat-Weichselien en het Holoceen. Archeologische periode-indeling en ouderdom volgens de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB). Vegetatie bewerkt volgens Berendsen (2000). Pollenzones volgens P. Vos & P. Kiden (2005).

Bijlage 2: Boorpuntenkaart

Boorpuntenkaart

Brinkstraat te Denekamp

schaal: 1:500

Legenda

- Plangebied
- Hoofdgebouw
- Keuzegebied bijgebouw
- Boorpunten

S100325 BO-IVO-K_03122010_JH_1.0

489000

488900

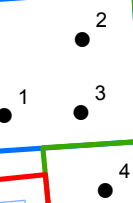
0 6,25 12,5 25 Meter

265100

Brinkstraat

40

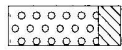
38

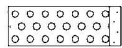
Bijlage 3: Boorprofielen

Legenda (conform NEN 5104)

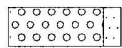
grind

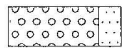
Grind, siltig

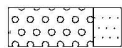
Grind, zwak zandig

Grind, matig zandig

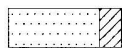

Grind, sterk zandig

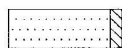

Grind, uiterst zandig

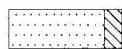
zand

Zand, kleiig

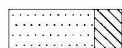
Zand, zwak siltig

Zand, matig siltig

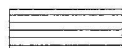

Zand, sterk siltig

Zand, uiterst siltig

veen

Veen, mineraalarm

Veen, zwak kleiig

Veen, sterk kleiig

Veen, zwak zandig

Veen, sterk zandig

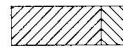
klei

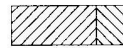
Klei, zwak siltig

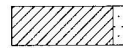
Klei, matig siltig

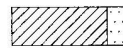
Klei, sterk siltig

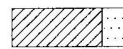
Klei, uiterst siltig

Klei, zwak zandig

Klei, matig zandig

Klei, sterk zandig

leem

Leem, zwak zandig

Leem, sterk zandig

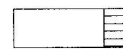
overige toevoegingen

zwak humeus

matig humeus

sterk humeus

zwak grindig

matig grindig

sterk grindig

geur

geen geur

zwakke geur

matige geur

sterke geur

uiterste geur

olie

geen olie-water reactie

zwakke olie-water reactie

matige olie-water reactie

sterke olie-water reactie

uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

>0

>1

>10

>100

>1000

>10000

monsters

geroerd monster

ongeroid monster

overig

bijzonder bestanddeel

Gemiddeld hoogste grondwaterstand

Gemiddeld laagste grondwaterstand

Gemiddeld laagste grondwaterstand

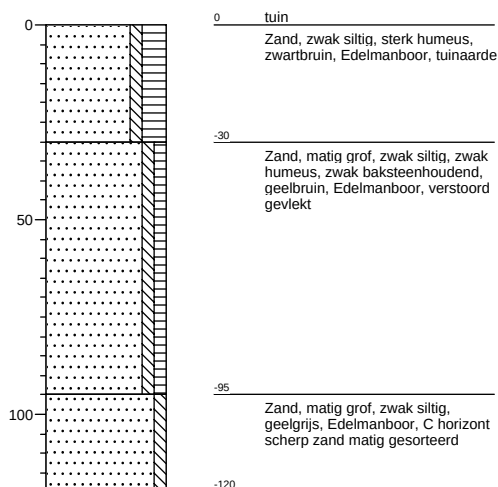

slib

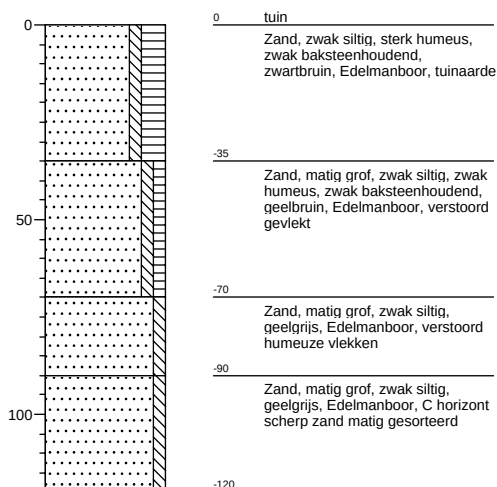

water

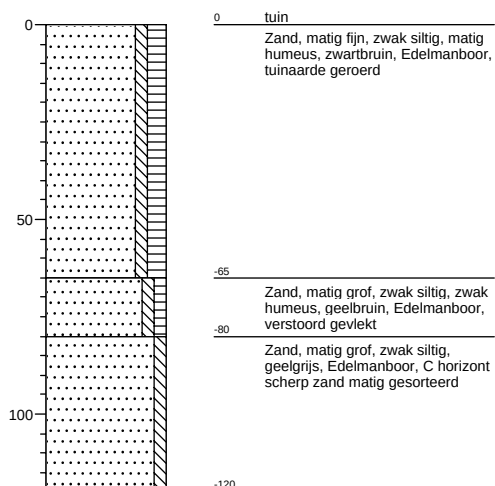
Boring: 1

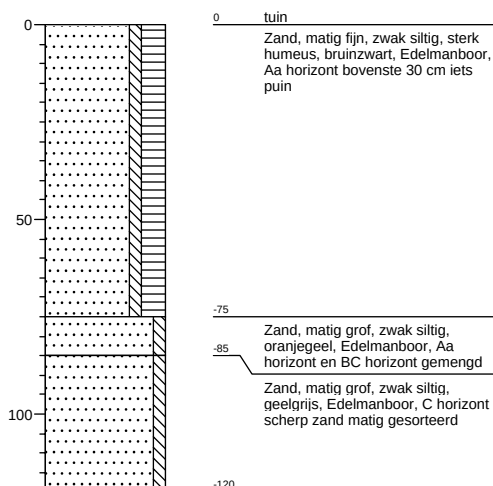
Boring: 2

Boring: 3

Boring: 4

Boring: 5

